

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 18.

ΤΟΜΟΣ Β'.

21 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1893.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΜΗΣ ΤΟΥ ΙΣΘΜΟΥ ΠΑΛΛΗΝΗΣ (ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ).

Πάντες οι τὴν Γεωγραφίαν σπουδάζαντες γνωρίζουσιν ὅτι ὅλη ἡ χώρα ἡ πρὸς μεσημβρίαν τῆς Μυγδονίας μέχρι τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, πρὸς Ἀνατολὰς δὲ τοῦ Θερμαϊκοῦ μέχρι τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου, ἔχουσα πλάτος μὲν δέκα περίπου γεωγραφικῶν μιλίων, μῆκος δὲ ἐξ Ἀρκτου πρὸς Μεσημβρίαν 10—12 καὶ σχηματίζουσα χερσονήσον ἀπολήγουσαν εἰς τρεῖς γλῶσσας ἢ μικρὰς χερσονήσους, ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι Χαλκιδικὴ (κατόπιν Σιδηροκάυσια καὶ νῦν Μαδεμοχώρια) ἰδίως ἢ ἐπὶ Θράκης (Μακεδονικὰ ὑπὸ Μαργαρίτου Γ. Δήμιτζα).

Αἱ τρεῖς αὗται μικραὶ χερσονήσοι ἢ μεγάλαι γήιναι γλῶσσαι, καθ' ἃς ἐν μέρει ὁμοιάζει ὅλη ἡ χερσονήσος πρὸς τὴν Πελοπόννησον, ἐκαλοῦντο Παλλήνην (Κασσάνδρα), Σιθώνην (Λογγὸς) καὶ Ἀκτὴν ("Ἀθως—Ἅγιον Ὄρος) ἐπομένως τέσσαρες κόλποι σχηματίζονται· ὁ Θερμαϊκός, Τορωναῖος, Σιγγιτικὸς καὶ Στρυμονικὸς.

Καὶ τὸν μὲν ἰσθμὸν τῆς Ἀκτῆς γνωρίζομεν ὅτι διώρυξεν ὁ Ξέρξης, τὸν δὲ ἰσθμὸν Παλλήνης πενταστάδιον καὶ διωρορυγμένον ὄντα κατὰ τὸν Στράβωνα (7. 330. «ὄνομα δὲ τῇ χερσονήσῳ Παλλήνῃ πενταστάδιον δ' ἔχει τὸν ἰσθμὸν διωρορυγμένον, κεῖται δ' ἐπ' αὐτῷ πόλις ἡ πρότερον μὲν Ποτίδαια). Ἀμφότεροι ὅμως οἱ ἰσθμοὶ οὗτοι ἐχερσώθησαν καὶ συνηνώθησαν αὐθις μετὰ τῆς ἡπείρου.

Ἄλλ' ὁ ἰσθμὸς τῆς Παλλήνης ὑπέστη καὶ δευτέραν τομὴν, ἣν οὐδεὶς τῶν ἱστορικῶν ἀναφέρει καὶ ἣν

προστίθημι τῇ ἱστορίᾳ, γεγονυῖαν ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου αὐτοκράτορος Ρωμαίων τοῦ Παλαιολόγου, καὶ ἀναφερομένην ἐν τῷ χρυσοδούλλῳ αὐτοῦ ὑπὸ χρονολ. Σχίε οὕτως:

« Διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἡ Βασιλεία μου, κύριος τῆς » Θεσσαλονίκης γενόμενος, καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἀ- » πάντων πεποιημένος τὴν πρόνοιαν, ἠδουλήθην » ὑπὲρ τοῦ γένους ἐγὼ, τὸ περὶ τὴν Παλλήνην ἀνα- » νεώσασθαι τείχος, ὃ Κασσάνδρειαν μὲν ὁ τοῦ Ἀλε- » ξάνδρου πατὴρ ἐκεῖνος ὠνόμασεν, ἐκ βάθρων πε- » ποιημένος αὐτό, οἱ δὲ μετ' αὐτὸν ἐν ὑστέρῳ Ποτί- » δαιαν . . . καὶ ὠκοδόμησα τείχη καὶ πύργους » ἐπάνω τῶν παλαιῶν θεμελίων, καὶ ὥρυξα τάφρον » περὶ αὐτό, καὶ ἤνωσα τὴν ἐν τῷ κόλῳ τῷ Θερ- » μαϊκῷ θάλασσαν μετὰ τῆς ἐν τῷ κόλῳ τῷ Τορω- » ναϊκῷ θαλάσσης, καὶ νῆσον εἰργασάμην τὴν ἡ- » πειρον ». Τὴν τομὴν τοῦ ἰσθμοῦ τούτου ὁ αὐτοκράτωρ ἐποίησε δι' ἰδίων ἐξόδων του «ἔτι καταβαλὼν, ὥς λέγει, οὐ μόνον ὅσον εἰς δύναμιν χρήματα, ἀλλὰ σχεδὸν ὅσον καὶ ὑπὲρ τὴν ἐμὴν ἀφίκετο δύναμιν, τῶν ἄλλων ἀπάντων οὐ μόνον εἰς βοήθειαν ὄντων, ἀλλὰ καὶ ἐναντιουμένων τῇ Βασιλείᾳ μου ».

Ἀντίγραφον τοῦ ἐν λόγῳ χρυσοδούλλου δημοσιεύω διὰ τῆς Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως, ὅπως γνωσθῶσι καὶ αἱ χριστιανικαὶ ἀρεταὶ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἰδίως αἱ πρὸς τὰ ἱερὰ σκηνώματα εὐλαβεῖς διαθέσεις.

Ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Ἀθῶ. 1893. Ἰανουαρίου 30.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ε. ΑΛΑΓΙΩΤΗΣ.